



FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ

SOSYOLOJİ BÖLÜMÜ

TÜRKİYE'DE SOSYOLOJİ II

Hafta 9
(25.04.2022)

Doç. Dr. İlyas SUCU

ilyas.sucu@omu.edu.tr

2022

SAMSUN



Sosyoloji ve edebiyat: Toplumsala dair kurgular

- **Giriş**
 - Edebiyatın –özelde romanın– sosyolojideki yeri
 - Romanın sosyolojiyle irtibatının örnekliliği: **Türk modernleşmesi**
- **Temel soru/iddia**
 - Toplumu bir örgü (metin/teks) olarak ele alma
 - Edebiyatın (özelde romanın) sosyolojik imkânı
- **Roman öne çekilişi**
 - Romanın Batı’daki gelişiminin modernlikle olan ilişkisi. (Hem kendisi hem de taşıdığıyla roman, **yenidünyanın edebi bir türüdür**).
 - Romanın bu ülkedeki gelişiminin modernlikle olan ilişkisi. (Bu ülkenin Batıyla, modernlikle, romanla ve sosyolojiyle olan teması **zamansal, mekânsal ve insani olarak çakışır**).
- **Sosyolojiyle romanı ilişkilendirme deneyimi**
 - Bir **kurgu olarak sosyoloji**
 - Bir **kurgu olarak roman**
 - Sosyolog ve romancının rolü
 - Kurmacanın dili
- **Sosyolojik bir metin olarak roman**
 - Romanın kimlik oluşturucu/kurucu misyonu: Gündelik hayatı inşa
 - ♦ Romanın işlevi: **İdeolojinin topluma nüfuzu**
 - ♦ Romancının rolü: **Bilen özne**.
 - ♦ **Romanın toplumsal misyonunun** iki ayrı tarzda gerçekleştirilmiş olması:
 1. Planlı/ne olması gerektiği ile: **Ahmet Mithat Efendi** örneği
 2. Bireyin kendini keşfi ile: **Halit Ziya Uşaklıgil** örneği
 - **Toplumsal meselelerin tartışılma zemini olarak roman**.
- **Örnekler Üzerinden Sosyoloji – Edebiyat/Roman İlişkisi**
 - **Tanzimat romanı** “Roman, *KİA*’nın yokluğunda ideolojinin topluma nüfuz etmesini sağlayacak en uygun araçtır.”
 - **Yaban** “Aydınlarla halk arasındaki korkunç derin uçurum.”
 - **Devlet Ana** “Romanlaştırılmış ATÜT.”
 - **Saatleri Ayarlama Enstitüsü** “Göz kamaştırıcı bir ironi.”



Kaynaklar

Besim Dellaloğlu, “Sosyoloji mi, Zihniyet Hermeneutiği mi?”, *Bir Tanpınar Fetişizmi: Modernleşmenin Zihniyet Dünyası*, Ufuk Yayınları, Ankara, 2013, ss. 17-36.

İlyas Sucu, “Toplum, Sosyoloji ve Edebiyat: Bir Örgü İki Kurgu”, *Beş Şehir'in Peşinde Yazma Dersleri*, (Ed.) B. Ş. Konyalı, M. E. Şengül, Etüt Yayınları, Samsun, 2018, ss. 96-105.

İlyas Sucu, *Türkiye'de Sosyoloji II Ders Notları*, 2021.

Köksal Alver (ed.), *Edebiyat Sosyolojisi İncelemeleri*, Hece Yayınları, İstanbul, 2004.

Doküman Geçmişi

Tarih	Açıklama
25.04.2022	Belge ikinci kez yayımlandı.